Mai 1968. Străzile Parisului, Lyon-ului, Marsiliei şi ale altor cîteva oraşe franceze devin neîncăpătoare pentru milioanele de manifestanţi anti-gaullişti. Valul libertar al celor ce proclamau atunci, ca unică lege, absenţa Legii, iar drept ultim tabu, însuşi tabuul, a influenţat şi literatura S.F. franceză. Ce a fost prizonieră, pînă atunci, a unui „stil american" prost asimilat, avînd drept rezultat mormane de „space opera's" şablonarde.

Anticipaţia revine în atenţia publicului.

Zeci de edituri lansează colecţii de profil, sînt traduşi masiv autorii Noului Val anglo-saxon (*Moorcock*, *Ballard*, *Disch*, *etc.*). Se naşte o nouă generaţie de scriitori autohtoni, cunoscută sun denumirea de „*Noul S.F. francez*". Excesele sale se vor face însă simţite în curînd: autorii noii generaţii se aruncă în hăul politizării şocante, confundînd science-fiction-ul cu cocktail-urile Molotov, literatura cu manifestările şi analiza cu exorcismul violent. Orice tabu anterior este sfărîmat: cărţile perioadei sînt pline de violenţă, sex şi droguri şi străbătute de un suflu politizat de esenţă şi inspiraţie maoistă.

Dar ce-i prea mult, strică! Publicul francez avea să se sature destul de repede de revoluţionarii din noua generaţie. Majoritatea editurilor vor abandona genul şi, la zece ani după „emanciparea" sa, atmosfera S.F.-ului francez e nebuloasă, cufundată în recesiune. Tinerii autori îşi văd drastic reduse posibilităţile de exprimare, iar rubricile critice îi pomenesc tot mai rar.

Cu atît mai salutară va fi deci iniţiativa unuia dintre „clasicii încă în viaţă", Philippe Curval, care, în 1978, îşi pune reputaţia la bătaie, propunînd editurii Denoel o antologie consacrată promovării unor nume noi, complet necunoscute. Dînd dovadă de la fel de mult curaj şi de o formidabilă intuiţie, Elisabeth Gillo, directoarea colecţiei „Présence du futur" îşi asumă riscul şi decide publicarea ei.

Cartea, intitulată inspirat „Futurs au présent" („Viitorul la prezent"), conţinea, alături de alte şaisprezece texte, o nuveletă intitulată „Funnyway", (*nuveleta a apărut în româneşte într-unul*

din numerele revistei „Vatra”) semnată de *„un practicant al incestului între imaginar şi realitate”* (după cum îl caracteriza Philippe Curval) - Serge Brussolo; ilustrul necunoscut, avea să obțină datorită ei, *Marele Premiu al S.F.-ului Francez* din 1979.

Cariera sa a debutat, aşadar, cu un enorm succes, fără precedent în analele genului. Din acest moment, fenomenul Brussolo avea să devină vedeta literaturii imaginarului. În 1981, volumul de povestiri *„Vue en coupe d'une ville malade”* („Secțiune printr-un oraş bolnav”), recoltează un al doilea Mare Premiu al S.F.-ului Francez, iar în 1984, romanul *„Les semeurs d'abimes”* („Semănătorii de abisuri”) îşi adjudecă Premiul Apollo, performanță realizată pînă atunci numai de către Michel Jeury şi Philippe Curval. La numai 44 de ani (s-a născut în '51), Serge Brussolo este autorul a mai bine de patruzeci de volume (culegeri de povestiri şi romane), aparținînd atît science-fiction-ului, cît şi de genurilor conexe: fantastic, horror etc. de parcă ar fi vrut să umple de unul singur vidul relativ din literatura franceză a imaginarului.

Considerat, după expresia unui critic german, „probabil singurul autor francez de S.F. valabil şi la export”, Brussolo sparge tiparele prea strînse ale science-fiction-ului convențional, lăsîndu-se condus mai degrabă de imagini decît de idei. Opera lui Brussolo nu poate fi încadrată într-un gen anume, întîlnim în textele sale atît grotescul (*în sens clasic, dar şi estetic*) cît şi sublimul (*în accepțiunea pe care i-o clădea Cornel Robu într-un faimos eseu*).

Scriitorul e fascinat de detalii, de la cele obscene, insolente, la cele negre, înspăimîntătoare ori chiar scabroase. Prin scriitura sa, debordînd de imagini perverse, practicată ca un uriaş ritual voodoo, Brussolo, sculptează, de la o carte la alta, coşmaruri logice de o frumusețe convulsivă. Romanele sale pornesc de la premize normale, izvorînd din lumea contemporană, care însă, pe parcurs, evoluează în deliruri de o plasticitate pe care i-ar invidia-o chiar şi Philip K. Dick.

Temele narațiunilor sale gravitează în jurul cîtorva idei (cîtuşi

de puțin fixe): obsesia scufundării (în „*Syndrome du scaphandrier*”- „Sindromul scafandrului”, dar şi în „*Le carnaval de fer*”- „Carnavalul de fier”); căutarea unui Graal ce-şi pierde aura de sfințire în momentul în care este găsit (în „Carnavalul de fier” şi “*Procédure d'évacuation immédiate des musees-fantomes*” - „Procedură de evacuare imediată a muzeelor-fantomă”); încătuşarea apăsătoare a unor norme absurde (în „*Portrait du diable au chapeau melon*”- „Moartea cu melon”); eliberarea unui univers în care convențiile general acceptate îşi schimbă semnul (în „*Ira Melanox*” sau „Semănătorii de abisuri”).

O altă obsesie a autorului pare a fi cea a colecțiilor de obiecte stranii: „Doctorul Schelet” din romanul cu acelaşi titlu colecționează cadavre umane; eroul povestirii „Coloana a şasea” refuză să se despartă de colecția sa ce cuprinde, între altele, „organele sexuale ale tuturor speciilor vii din galaxie”; nuvela „Traiectorii şi itinerarii ale vîntului”, aflată în sumarul volumului „Aussi *lourd que le vent*” („La fel de greu ca vîntul” - 1981), surprinde instantanee dintr-un muzeu în care „permutarea moleculară” a permis inversarea substanțelor din care sînt confecționate obiecte expuse: tancuri de porțelan se învecinează cu măciuci de vată şi papuci de casă din beton.

Cît despre personajele lui Brussolo, acestea sînt oameni torturați de singurătate, pradă unor manii şi obsesii cu origini obscure, bîntuiți de îndoieli existențiale provocate de absurditatea trădării într-o lume bolnavă, de un totalitarism discret, dar cu atît mai eficient, sau fățiş, cu aluri apocaliptice.

Un nume revine frecvent în scrierile brussoliene şi anume David: îl vom găsi, astfel, în postura unui copil ce asistă la violarea sălbatică a mamei sale, în „*La nuit du bombardier*”- „Noaptea bombardierului”; în „Ira Melanox”, ca infirmier într-un spital pentru cei ce suferă de o stranie maladie a oaselor, o „epidemie de fracturi”; în „Mîncătorii de ziduri”, în „Procedura de evacuare...”, ş.a.m.d. David este numele mărunțelului învingător al biblicului Golliath. Dar, în romanele lui Brussolo,

uriaşul care trebuie înfrînt nu are chip; ameninţarea sa e una ascunsă; el pîndeşte, înarmat pînă în dinţi, cu un rînjet sardonic întipărit pe figură, primul pas greşit al eroului debusolat.

Subliniam mai sus faptul că Brussolo nu se cramponează de un anume gen de literatură. Orice etichetare a sa ar fi, cel puţin parţial, eronată. El şi-a cîştigat o mulţime de fani din rîndul împătimiţilor de science- fiction, dar a stîrnit şi aplauzele criticii „academice" cu un roman mainstream amintind de picturile suprarealiste ale lui Margritte, „*3 Rue du Byzance*" („Strada Bizanţului, numărul 3"- 1991).

Pentru cititorii români însă, Brussolo înseamnă, deocamdată, doar science-fiction: cele şapte romane traduse purtau sigla SF, iar cele două numere speciale pe care i le-a consacrat „singurul săptămînal de cultură SF, fantasy şi horror din Europa", *Jurnalul SF*, n-au izbutit decît să ridice, pentru cîteva clipe, cortina care învăluie încă multe din faţetele operei sale.

Prin „Coşmar de închiriat", primul segment al unei trilogii româneşti, (urmează Krucifix şi Haita) Editura Nemira ne dezvăluie o altă faţetă a acestui genial Ianus al imaginarului, aceea de maestru al groazei. Dar la Serge Brussolo, spaima nu înseamnă acea panică visceralã cu rădăcini freudiene pe care o inspiră scrierile unor Stephen King, Dean R. Koontz ori Ramsey Campbell; e ceva mai profund şi mai neliniştitor, e o angoasă că îşi strecoară tentaculele catifelate şi reci ca însăşi Moartea, pînă în cele mai întunecoase firide ale subconştientului.

„*... Este o forţă brută ce curge asemeni unui torent, distrugînd totul în calea sa, fără să-i pese de construcţii savante şi de miorlăituri stilistice*", scria, în 1986, Serge Brussolo. „*Trag la nimereală în strigoii care mă înconjoară şi sper un singur lucru: că voi avea destulă muniţie pentru a rezista asediului!*"